

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 382 9233
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Täytäntöönpano ja seuranta

Yhdyskuntatoimen toimialakohtainen talousarvio hyväksyttiin valiokunnan kokouksessa 26.9.2023. Investointiohjelmaa päivitettiin talonrakennuksen osalta siten, että Kasavuoren koulun A-siiven peruskorjaukseen lisättiin 7 500 000 euroa vuosille 2026 ja 2027.

Kaupunginhallituksen käsittelyn ensimmäisellä kierroksella (KH 23.10.2023) kaupunginhallitus jätti asian pöydälle. Seuraavassa käsittelyssä (30.10.2023) KH päätti palauttaa asian edellyttäen budjettiesitykseen sisältyvän alijäämän supistamista. Evästyksenä jatkovalmisteluun kaupunginhallitus ohjeisti, että talouden tasapaino tulee saavuttaa noin kolmessa vuodessa. Kaupunginhallitus käsitteli talousarviota seuraavan kerran kokouksessaan 27.11.2023 ja osana talousarvioehdotusten käsittelyä kaupunginhallitus käsitteli myös joukon säästöehdotuksia, joista kaupunginhallitus hyväksyi noin 1,8 miljoonan euron pysyvät säästöt, noin 255 000 euron kertasäästöt sekä noin 4,6 miljoonan euron kertatulot sisällytettäväksi kaupunginvaltuustolle menevään talousarvioehdotukseen (**liitteet 2 ja 3**).

Lisäksi kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 30.10.2023, että Jäähallin talotekniikan ajanmukaistamisen ja energiatehokkuuden parantamisen hanketta ei toteuteta vuonna 2024, vaan toteutuksesta ja sen aikataulusta päätetään myöhemmin kaupungin talouden tasapainottamisohjelman yhteydessä. Välttämättömien vuonna 2024 tehtävien korjausten takia kaupunginhallitus päätti esittää valtuustolle, että hankkeelle varataan 195 000 € määräraha vuodelle 2024 kaupungin investointiohjelmaan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi lopullisen talousarvion kokouksessaan 18.12.2023. Merkittävimmät muutokset yhdyskuntavaliokunnan hyväksymään esitykseen ovat talouden tasapainottamiseen liittyviä menojen säästöjä sekä uusia tuottotavoitteita, joita selostetaan tarkemmin jäljempänä. Lisäksi strategisten tavoitteiden osalle lisättiin tavoitteelle 1.1 strateginen toimenpide seuraava teksti "Selvitetään kiinteistöjen/toimitilojen omistusjärjestelyt ja tahtotila". Edelleen kokouksessa jätettiin ponsi, jossa valtuusto toivoo, että toteutusedellytysten täytyessä, Torpantien liikenneturvallisuuden parantamiseen tähtäävää hanketta pyritään aikaistamaan vuodelle 2024. Tarkempi erittely yhdyskuntatoimen toimialan talouden tasapainottamiseen liittyvistä toimenpiteistä alla:

Käyttötalous:

- Henkilöstömenojen osalla pyritään saamaan säästöjä ottamalla täyttölupamenettely käyttöön uusien, täytettäväksi tulevien tehtävien osalla, vähentämällä määräaikaisten työsopimusten käyttöä sekä palkkaamalla aiempia vuosia vähemmän kesätyöntekijöitä.

- Ruoka- ja puhdistuspalvelujen henkilöstömäärän vähennykset, arvioitu säästövaikutus 150 000 euroa vuoden 2024 osalta.
- Kiinteistöjen energiansäästötoimenpiteiden jatkaminen, tavoite saavuttaa vähintään 175 000 euron säästöt vuonna 2024 (budjetin kulutusarviota pienennetty 10%:lla per kiinteistö, kokonaissäästö 176 595 euroa).
- Koulujen valvonta-aterioita koskeva maksukäytäntö muutetaan vastaamaan muun henkilökunnan ateriamaksuja, arvioitu kustannusvaikutus 30 000 euroa.
- Talvikunnossapidon laatutason lasku (nostamalla auruussyvyyttä 4cm → 6cm), säästö 8 000 euroa.
- Henkilökunnan edellytetään pitävän vanhoja vuosilomia pois, jotta lomapalkkavelkaa saadaan pienennettyä.
- Kuntatekniikan liikennebarometrin vuoden 2024 kilpailuttaminen toteutetaan yhteistyössä Espoon ja Vantaan kanssa, kertsäästö 5 000 euroa.

Uudet tulolisäykset:

- Kunnat ovat jatkossa SUP-direktiivin (kertamuovijätteiden tuottajavastuu) mukaan oikeutettuja tuottajien maksamiin korvauksiin, tästä arvioidaan Kauniaisille saatavan noin 16 000 euron suuruinen hyöty.
- Selvitetään mahdollisuuksia korottaa erinäisiä maksuja ja taksoja vuodesta 2025 alkaen.

Kiinteistöt ja asunnot:

- Kolmen tyhjän asunto-osakkeen myynti, myyntihinta-arvio 600 000 euroa.
- Yhden liikeyhdyneiston myynti, arvioitu kertatulo noin 50 000 euroa.
- KEVA:n tyhjillään olevien asuntojen irtisanominen, pysyvä kustannussäästö noin 60 000 euroa vuodessa (3 asuntoa irtisanottu).
- Grankottenin päiväkotirakennuksesta sekä As Oy Bredantie 15 kiinteistöstä luopuminen ja alueen jatkojalostus
- Jatketaan keskusteluja GrIFK jääkiekkoseuran kanssa ratkaisusta, jolla hallin omistus ja ylläpito siirtyisi seuralle/seuroille.
- Et. Heikelintien 5 kiinteistön myynti, kun päiväkotii muuttaa noin 2 vuoden päästä.
- Kavallintie 14a kiinteistön purku 2024/2025
- Metsämajan päiväkodin purku 2024
- Selvitetään Kasavuoren koulukeskuksen väistötilaratkaisussa Paviljonki päiväkodin hyödyntämistä.
- Kiinteistöjen energiatehokkuusinvestointeja jatketaan edelleen, arvioitu säästövaikutus käyttötalouteen 76 500 euroa vuonna 2024.

Investoinnit:

- Vähennetään 150 000 euroa liikenneväyläinvestoinneista. Liikenneväylien päivitetty työohjelma 2024 on **oheismateriaalina**.
- Konevarikon hankintaohjelman vuotuista määrärahaa pienennetään 100 000 eurolla per vuosi vuosille 2024-2026. Konekaluston päivitetty hankintaohjelma on **oheismateriaalina**.

Maaomaisuuden myynnit on tarkoitus toteuttaa talousarvion mukaisesti. Vuodelle 2024 on esitetty vuodelta 2023 siirtyvän Pohjoinen Heikelintie 12 kiinteistön myynti. Maankäyttösopimuskorvauksia arvioidaan saatavan Lindstedtintie 19 kaavamuuuokseen liittyen. Tuleville vuosille (2025 ja 2026) on arvioitu saatavan Venevalkamantie 1 ja Bensowin alueen (Gresantie 1-5) asemakaavamuuuokseen liittyvät korvaukset.

Ruoka- ja puhdistuspalvelujen tulosalue on liitetty osaksi yhdyskuntatoimen toimialaa 1.1.2024 alkaen. Ruoka- ja puhdistuspalveluiden vakinaisen henkilöstön palkkakuluihin vuodelle 2024 kohdentuva säästö (150 000 euroa) saadaan aikaan avoimena olevien vakanssien täyttämättä jättämisellä. Samanaikaisesti on tarkoitus tarkastaa puhdistuspalveluiden työmäärämitoitus, sekä mitoittaa ruokapalvelut vastaamaan nykyistä palvelurakennetta. Näiden edellä kuvattujen toimien yhteisvaikutuksella tavoitteena oleva säästö toteutuu. Kesälomasijaisia tai ostopalveluna toteutettua puhdistuspalvelua hankitaan ainoastaan kohteisiin, joissa lakisääteisten palveluiden tuottaminen sitä edellyttää. Tulosalueen tavoitteena on tarkastella kokonaisuutta sekä pyrkiä ensisijaisesti järjestelemään työt vakituisen henkilöstön voimin toteutettavaksi työtehtäviä ja lomaa jaksottamalla.

Vuoden 2024 investointimenot ovat 16,7 milj. euroa. Merkittävimmät investoinnit ovat Kaupunkirata (6,4 milj. euroa), pyöräilyväylä Baana (2,9 milj. euroa) sekä Kasavuoren koulukeskuksen A-siiven peruskorjaus (1 milj.euroa).

Kaupunginhallituksen hyväksymä talousarvioesitys on luettavissa alla olevan linkin kautta:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cqi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023427-9>

Tässä esitetyt talouden käyttösuunnitelmat vuodelle 2024 on valmisteltu valtuustossa 18.12.2023 hyväksytyin, talouden tasapainottamiseen tähtäävien toimenpiteiden pohjalta. Toiminta järjestetään talousarvion puitteissa ja investointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa vuoden 2023 keskeneräisten investointihankkeiden osalta. Osavuosikatsaus laaditaan kaksi kertaa vuodessa huhtikuun ja elokuun toteutuneiden tilanteiden mukaisesti. Ensimmäisessä katsauksessa raportoidaan vain talouden toteumasta sekä mahdollisista merkittävistä talouden ja toiminnan poikkeamista. Toinen katsaus sisältää tilinpäätösennusteen sekä keskeisten strategisten tavoitteiden toteuman. Mahdollisista merkittävistä talouden tai toiminnan poikkeamista raportoidaan tapauskohtaisesti.

Työohjelmat vuodelle 2024

Talonrakennuksen, liikenneväylien, viheralueiden ja konehankintojen hankekohtaiset suunnitelmat (työohjelmat) ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Talonrakennuksen vuosittaisissa työohjelmassa mainitaan hankkeen vastuuhenkilöt, jotka varmistavat laskujen maksukelpoisuuden sekä hyväksyvät laskut budjetin sekä hankkeen määrärahojen puitteissa.

Talonrakennuksen investointiohjelma on tilakeskuksen henkilöresursseihin nähden erittäin vaativa jo lähtökohtaisesti, huomioon ottaen yllä- ja kunnossapitoinvestointien lukumääräinen laajuus sekä suuret hankkeet, jotka ovat toteutuksen valmisteluvaiheessa. Hankkeita on jouduttu priorisoimaan ja suurimpien hankkeiden suunnittelu- ja toteutusajankohdat on saatava limitettyä. Työohjelmia päivitetään tarvittaessa osavuosikatsausten yhteydessä.

Talouden tasapainotusohjelman mukaisesti liikenneväylien vuoden 2024 työohjelman määrärahavarausta pienennettiin 150 000 eurolla Kh:n päätöksen 27.11.2023 mukaisesti. Leikkaukset on kohdennettu pääosin liikenneturvallisuushankkeisiin ja matkaketjujen sujuvoittamiseen, vuosittaisiin päällystyskohteisiin sekä maakaapelointitöihin. Valtuusto jätti kokouksessaan KV

18.12.2023 pöytäkirjan Torpantien turvallisuuden parannusten kiirehtimisestä vuodelle 2024. Kuntatekniikka aloittaa suunnittelun kiireellisenä ja pyrkii toteuttamaan parannukset talousarvion puitteissa.

Talouden tasapainotusohjelman mukaisesti vuoden 2024 konevarikon kalustoinvestoinneista leikattiin Kh:n päätöksen 27.11.2023 mukaisesti 100 000 euroa. Tämän johdosta Kone 24 (Valtra T1/traktori) hankinta siirretään vuodelle 2025, lisäksi työkoneiden lisävarustehankintoja ja työlaitehankintoja on tarkennettu. Näillä toimenpiteillä saavutetaan Kh:n edellyttämä 100 000 kokonaissäästö vuonna 2024.

Ruoka- ja puhdistuspalveluille vuodelle 2024 varattu, yhteensä 183 000 € suuruinen investointimääräraha pitää sisällään 100 000 € Svenska skolcentrumin astianpesukoneen uusinnan. Määräraha on siirretty vuodelta 2023. Hankinta on tarkoitus toteuttaa vuoden 2024 lopussa, syys- tai joululoman aikana. Kasavuoren keskuskeittiöön varattu 30 000 € suuruinen investointimääräraha on puolestaan tarkoitettu joko useampiin pieniin hankintoihin, tai keskuskeittiön toisen ison padan uusimiseen kesän 2024 aikana. Patojen käyttöaste on kova, ja niitä on viime vuosina korjattu useasti, joten uusiminen alkaa olla ajankohtaista. Samoin kesän aikana on tarkoitus hankkia elokuussa 2023 käyttöön otettuun Tammikummun päiväkotiin lattiamallinen yleiskone.

Puhdistuspalveluiden osalta isoimpana investointina vuodelle 2024 on uuden, päältä ajettavan yhdistelmäkoneen hankinta palloiluhallille. Hankintaan on varattu 28 000 € suuruinen määräraha. Hankinta toteutetaan kevään ja kesän 2024 aikana. Lisäksi puhdistuspalveluiden yksittäisiin, pienempiin laitehankintoihin on vuodelle 2024 varattu 15 000 €. Määräraha on tarkoitettu kattamaan äkillisiä ja ennalta arvaamattomia kone- ja laiterikkoja vuoden aikana tarpeen mukaan.

Kaavoitusohjelma vuodelle 2024

Kaavoitusohjelmassa (**oheismateriaali**) esitetään vireillä olevien ja tulevien kaavahankkeiden tilanne ja arvioitu eteneminen.

Kaavoitusohjelmassa kaavoitushankkeet on jaettu kolmeen eri kokonaisuuteen; kaupunkistrategiassa priorisoidut kaavahankkeet, muut vuoden 2024 aikana edistettäväksi priorisoidut kaavahankkeet ja muut valmistelussa olevat kaavahankkeet, joita edistetään resurssien puitteissa.

Lisäksi omaksi kohdaksi on kaavoitusohjelmassa Kauniaisten asunto-ohjelman päivittäminen kaupunkistrategian mukaisesti. Varsinainen päivistytyö on aikataulutettu vuodelle 2025, mutta työ aloitetaan kuluvan vuoden aikana.

Vuoden 2024 kaavoitusohjelmaan on otettu mukaan Eteläinen Heikelintie 5 kaupunginvaltuuston 18.12.2023 § 73 päätöksen mukaisesti. Kohde on tarkoitus myydä päiväkotitoiminnan sieltä siirtyessä. Kohteen myyntiä varten on tarkoitus laatia asemakaavamuutos, joka mahdollistaisi asumista alueelle.

Lisäksi kaavoitusohjelmaan on nostettu vuonna 2024 tutkittaviksi kohteiksi Pujottelukuja 1 ja Akatemiantie 14. Molemmat kohteet ovat mukana kehityskuvassa. Asemakaavamuutoksilla on tarkoitus muuttaa epätarkoituksenmukaiset ja toteuttamattomat torialueet asumiskäyttöön.

Kaavoitusohjelmaa päivitetään tarvittaessa osavuosisikastausten yhteydessä.

Päästövähennysten toimenpideohjelma

Yhdeksi työohjelmaksi lasketaan myös yhdyskuntatoimen ns. päästövähennysohjelma. Kaupungin resurssiviisauden tiekartan tavoitteet muutetaan konkreettisiksi tehtäviksi, joita listataan toimialojen vuosittain koottaviin päästövähennysohjelmiin. Päästövähennysohjelmat kattavat kaikki kaupungin toiminnot ja toimialat.

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmaan on listattu sekä talousarviovalmistelun yhteydessä hyväksytyjä toimenpiteitä (esim. tilakeskuksen investointeja vaativia energiatehokkuushankkeita) sekä muita erityyppisiä ja kokoisia toimenpiteitä sekä kehityshankkeita. Toimialojen tämän vuoden päästövähennysohjelmat viedään hyväksyttäväksi toimiala- tai tulosaluekohtaisiin valiokuntiin tammi-helmikuussa 2023, jonka jälkeen ympäristötoimi kokoaa niistä yhteenvedon, joka annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi maaliskuun alussa.

Päästövähennysohjelmissa toimenpiteet on jaoteltu tiekartan ns. kaistaotsikoiden mukaisesti. Koska kaikilla toimialoilla on omat, erilaiset painopisteet hiilineutraalisuustyön toteutuksessa, ei kaikkien kaistaotsikoiden alle välttämättä nouse kuluvan vuoden aikana uusia toimenpiteitä tai kehitysideoita.

Päästövähennystoimenpiteiden sisäinen seuranta ja raportointi tehdään vuodesta 2023 lähtien kaupungin strategiatyökalun ns. Ilmastovahti-osion kautta osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastovahdin ulkoinen osio tullaan keväällä 2024 liittämään hiilineutraaligrani.fi-sivustolle, jolloin päättäjillä ja asukkailla on helpompi seurata kaupungin ilmastotyön edistymistä. Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmassa keskiössä on tänä vuonna tilakeskuksen energiantehokkuustoimenpiteet, kestävä liikenteen edistäminen, kaupungin ilmastobudjetin ohjeistuksen kokoaminen sekä ilmasto- ja ympäristöasioiden entistä tehokkaampi viestiminen. Erityisesti kaksi jälkimmäistä toimenpidettä tullaan toteuttamaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta hyväksyy yhdyskuntatoimen talouden käyttösuunnitelman vuodelle 2024 sekä lähettää sen edelleen KH:n ja rahatoimen tiedoksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Työohjelmat
Kaavoitusohjelma
Päästövähennysohjelma
Kauniaisten kaupunkistrategia (KV 25.4.2022 § 18)

Jakelu:

Kaupunginhallitus/Taloustoimi

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus merkitsee yhdyskuntatoimen talouden käyttösuunnitelman vuodelle 2024 tiedoksi.

.....

Merkittiin, että tämän asian käsittelyn yhteydessä käsiteltiin myös kokousasian 2 kohdalla kuntalain 92 §:n mukaisen otto-oikeuden nojalla otettua yhdyskuntavaliokunnan päätöstä 16.1.2024 § 5 ”Yhdyskuntatoimen talouden käyttösuunnitelma vuodelle 2024”.

Keskustelun aikana jäsen Mikko J. Salminen teki esityksen asian palauttamisesta yhdyskuntavaliokunnan käsiteltäväksi. Evästyksenä palautusesitykselle annettiin ilmasto-ohjelmaan ja sen käsittelyprosessiin liittyviä tarkennuksia.

Palautusesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian yhdyskuntavaliokunnan käsiteltäväksi. Evästyksenä annettiin ilmasto-ohjelmaan ja sen käsittelyprosessiin liittyviä tarkennuksia.

Oheismateriaali:

Työohjelmat
Kaavoitusohjelma
Päästövähennysohjelma
Kauniaisten kaupunkistrategia (KV 25.4.2022 § 18)

YLV 13.02.2024 § 8

293/02.02.00.00/2023

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
talous- ja hallintoasiantuntija Leena Porvali, puh. 050 382 9233
ympäristöpäällikkö Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050 3236 269
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginhallitus on 29.1.2024 § 18 pidetyssä kokouksessaan käyttänyt kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan yhdyskuntavaliokunnan päätökseen 16.1.2024 § 5 ”Yhdyskuntatoimen talouden käyttösuunnitelma vuodelle 2024” ja palauttanut asian käsittelyyn yhdyskuntavaliokunnalle. Evästyksenä palautusesitykselle annettiin yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmaan (ptk:ssa mainittu ilmasto-ohjelma) ja sen käsittelyprosessiin liittyviä tarkennuksia.

KH käytti kuitenkin otto-oikeuttaan koko asiaan, jolloin koko talouden käyttösuunnitelma tulee käsitellä uudelleen.

Evästyksessä peräänkuulutetaan selkeämpää jakoa siitä, mitä kaupunki voi tehdä oman henkilökuntansa toimesta ja kaupungin kiinteistöissä sekä mitä kuntalaiset voivat itse tehdä (aiheena mm. kiinteistöjen energian käyttö ja energiantuotto,

liikkuminen, syöminen, kertakäyttökulttuurin vähentäminen). Evästyksessä on myös esitetty huoli siitä, että toimialoilla ei ole kompetenssia eikä laskentatyökaluja millä laskea GHG vähennyksiä, jolloin tätä työtä pitää johtaa ylhäältä. Samalla on toivottu tietoa siitä, milloin hehkulamput, loisteputket ja korkeapainelamput on korvattu ledeillä sekä tietoa katuvalojen, kiinteistöjen ja urheilupaikkojen valojen ohjaamisesta. Tämän lisäksi on toivottu tietoa kiinteistöjen lämpötilatavoitteista (esim. jäähallin pukuhuoneet ja käytävät liian lämpimät). Kouluruokailun osalta on myös viitattu KV:n päätökseen, joka on tehty resurssiviisauden tiekartan hyväksynnän jälkeen ja joka tulisi ottaa huomioon kaupungin toiminnassa. Lopuksi on toivottu kielellisiä korjauksia ohjelmaan (kauramaito -> kaurajuoma).

Alla yhdyskuntatoimen vastine annettuun evästykseseen.

Päästövähennysohjelmien kokoamis- sekä käsittelyprosessi

Kaupunginvaltuuston vuonna 2020 hyväksymä resurssiviisauden tiekartta linjaa kaupungin hiilineutraaliustavoitteeseen ja asukkaiden kestäviin elämäntapoihin johtavan ison muutostien vuoteen 2035 asti (nykyinen tavoitevuosi 2030). Tiekarttaan on koottu hiilineutraalisuuden ja resurssiviisauden tavoittelemiseksi tärkeät teemat ja osa-alueet sekä kymmeniä toimia, joiden toteuttaminen on tärkeää tiekartan tavoitteiden saavuttamiseksi. Tiekartan tavoitteet ovat linjauksia, jotka muutetaan konkreettisiksi tehtäviksi ja toimenpiteiksi toimialojen vuosittain koottavien työohjelmien eli päästövähennysohjelmien kautta.

Päästövähennysohjelmissa toimenpiteet on jaoteltu tiekartan ns. kaistaotsikoiden mukaisesti. Koska kaikilla toimialoilla on omat, erilaiset painopisteet hiilineutraalisuustyön toteutuksessa, ei kaikkien kaistaotsikoiden alle välttämättä nouse kuluvan vuoden aikana uusia toimenpiteitä tai kehitysideoita.

Toimialat kokoavat päästövähennysohjelmiaan ympäristötoimen avustuksella ja koordinoimana. Vuoden 2024 ohjelmiin liittyen ympäristötoimi on aiheen tiimoilta osallistunut mm. kaikkien toimialojen johtoryhmien kokouksiin sekä sivistystoimen esihenkilöiltapäivään, jonka pääteemana oli päästövähennystoimenpiteiden kokoaminen. Tämän lisäksi on käyty pienryhmäkeskusteluita toimenpiteitä valmistelevien työntekijöiden kanssa. Työn tueksi on myös valmisteltu tarkempaa kirjallista toimenpiteiden kokoamisohjetta, jota on esitetty työntekijöille mm. ympäristötoimen säännöllisillä aamukahveilla sekä poikkihallinnollisessa ympäristöjohtoryhmässä.

Toimialojen vuosittaiset päästövähennysohjelmat viedään alkuvuodesta hyväksyttäväksi toimiala- tai tulosaluekohtaisiin valiokuntiin (yhdyskuntatoimen ohjelma YLKV, sivistystoimen ohjelma HYTE, SUUS, SOVV, yleishallinnon päästövähennysohjelma viedään suoraan KH:n yhteenvetoon). Tämän jälkeen ympäristötoimi kokoaa niistä yhteenvedon, joka annetaan kaupunginhallitukselle tiedoksi maaliskuun alussa.

Päästövähennystoimenpiteiden toteutuksen sisäinen seuranta ja raportointi tehdään vuodesta 2023 lähtien kaupungin strategiatyökalun ns. Ilmastovahti-osion kautta osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Ilmastovahdin ulkoinen osio tullaan keväällä 2024 liittämään hiilineutraaligrani.fi-sivustolle, jolloin päättäjillä ja asukkailla on helpompi seurata kaupungin ilmastotyön edistymistä.

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelma

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelma on jo vuodesta 2020 lähtien käsitelty toimialan muiden työohjelmien kanssa yhdyskuntavaliokunnan vuoden ensimmäisessä kokouksessa. Näin myös tänä vuonna.

Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmaan on listattu sekä talousarviovalmistelun yhteydessä hyväksytyjä toimenpiteitä (esim. tilakeskuksen investointeja vaativia kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuushankkeita) sekä muita erityyppisiä ja kokoisia toimenpiteitä sekä kehityshankkeita. Yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmassa keskiössä on tänä vuonna tilakeskuksen kiinteistöjen energiatehokkuustoimenpiteet, kestävä liikenteen edistäminen kaupungissa, kaupungin ilmastobudjetin ohjeistuksen kokoaminen sekä ilmasto- ja ympäristöasioiden entistä tehokkaampi viestiminen. Erityisesti kaksi jälkimmäistä toimenpidettä tullaan toteuttamaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin muiden toimialojen kanssa.

Evästyksessä esille nousseet asiat

Resurssiviisauden tiekarttaan on tuotu sekä kaupunkiorganisaatiolle sekä asukkaille suunnattuja toimenpidekokonaisuuksia. Tiekarttaa ollaan vuoden 2024 aikana päivittämässä, jolloin sen rakenteeseen tehdään muutoksia, jonka kautta selvemmin osoitetaan, mitkä toimenpidekokonaisuudet koskevat alueellisia päästöjä, mitkä kulutusperäisiä päästöjä sekä mitkä luontopositiivisuustavoitteita tai muita ympäristötavoitteita. Lisäksi tiekartassa pyritään tuomaan esiin selkeämmin myös se, mitkä toimenpiteet suuntautuvat enemmän asukkaille ja mitkä kaupunkiorganisaation henkilökunnalle, toimintaan tai kiinteistöihin. Useat tavoitteista liittyvät molempiin ja kulkevat käsi kädessä tai toisiaan täydentäen. Vuoden 2024 yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmaan on nyt tehty pieniä muutoksia, jotta siitä helpommin selviäisi, mitkä toimenpiteet on suunnattu suoraan asukkaille ja mitkä tehdään sisäisesti kaupunkiorganisaatiossa. Myös sanat kaura- tai kasvimaito on muutettu kaura- tai kasvisjuomaksi.

Yhdyskuntatoimen mahdollisuudet vaikuttaa asukkaiden alueellisiin tai kulutusperäisiin päästöihin liittyvät pääasiassa infraan ja viestintään. Vuonna 2023 on perustettu poikkihallinnollinen ilmasto- ja ympäristöviestinnän ryhmä, jonka tehtävä on viestiä resurssiviisauden teemoista sekä evästyksessä mainituista asioista yhä enemmän asukkaille. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii vuoden 2023 joulukuussa toteutettu ilmastokalenteri. Lisäksi Kauniainen tekee seudullista yhteistyötä viestinnän keinoin mm. HSY:n ilmastoinfon kanssa. Ilmastoinfo tarjoaa muun muassa erilaisten kampanjoiden lisäksi asukkaille ja taloyhtiöille suunnattuja energiakoulutuksia, tietoa ns. energiaremonteista sekä erilaisista lämmitysratkaisuista. Todettakoon, että sivistystoimi tulee tänä vuonna rakentamaan päästövähennysohjelmansa erityisesti asukkaille suunnatun "Kestävä kulutus ja liikenne" -aiheen ympärille.

Evästyksessä esitettiin myös huoli siitä, että toimialoilla ei ole kompetenssia eikä laskentatyökaluja millä laskea GHG vähennyksiä. Tämä on useimman toimenpiteen kohdalla totta, poikkeuksena mm. PTS- toimenpiteet, joissa tuleva päästövähennemä voidaan todeta. Varsinkin asukkaille suunnattujen viestinnällisten toimenpiteiden päästövaikutukset ovat vaikeasti mitattavia. Koko kaupungin päästövähennystavoitteet (alueelliset päästöt ja kulutusperäiset päästöt) lasketaan tarkemmin resurssiviisauden tiekartan päivitystyön yhteydessä. Vuosittaiset päästövähennysten arviot voidaan kuitenkin toteuttaa konsulttityönä, tai vaihtoehtoisesti voidaan selvittää tällaisen työkalun ostamista. Em. ei kuitenkaan ole varattu määrärahoja vuodelle 2024, ja on mahdollista että kaupungin taloudellisen tilanteen vuoksi määrärahat ovat tiukassa jatkossakin. Tällä hetkellä kaupunki saa alueelliset päästövähennystiedot (scope 1 & 2) HSY:n

Seutu- ja ympäristötietopalveluista. Kulutusperäiset päästötiedot (scope 3) on laskettu vuonna 2022 KULMA-hankkeessa. Kaupunkiorganisaation hankintojen päästötietoja on myös kysytty toimittajilta, mutta tällaisia palvelua ei tällä hetkellä ole kunnille tarjota. Skenaariotyöskentelyssä käytetään Suomen Ympäristökeskuksen skenaariotyökalua kunnille. Ympäristötoimi seuraa tarkkaan päästövähennystavoitteiden toteutumista, joihin vaikuttavat myös kaupungin alueella sijaitsevat hiilinielut ja –varastot. Vuoden 2024 päästövähennysohjelman tavoitteissa pyritään selkeyttämään myös kaupungin ilmastobudjetoimia resurssiviisauden tiekartan tavoitteisiin pääsemiseksi.

Kiinteistöjen energian käyttöön liittyviä kirjauksia löytyy Resurssiviisauden tiekartan kaistan "Kiinteistöjen energiankäyttö ja vähähiilinen energiantuotanto" tavoitteissa. Suurin tähän liittyvä toimenpidekokonaisuus yhdyskuntatoimen päästövähennysohjelmassa on tilakeskuksen ohjelmoima ja toteutusvastuulla oleva kaupungin kiinteistöjen energiatehokkuushankkeiden PTS. Vuoden 2024 tavoitteisiin sisältyy 7 kpl erillisiä energiatehokkuushankkeita sekä 5 kpl muiden investointihankkeiden yhteydessä toteutettavia hankkeita. Näiden hankkeiden etenemistä voidaan jatkossa seurata myös Ilmastovahdin PTS-osion kautta. Vuoden aikana tilakeskus tulee myös kokoamaan tilannekatsauksen vuonna 2020 hyväksytystä energiatehokkuus -PTS:stä ja sen etenemisestä.

Evästyksessä esitetty valojen ohjaaminen sekä kiinteistöjen lämpötilojen säädöt liittyvät tilakeskuksen, kuntatekniikan (katuvalot) ja osittain myös liikuntatoimen operatiiviseen toimintaan eikä näitä yksityiskohtaisia toimenpiteitä ole kirjattu päästövähennysohjelmiin. Osa liikuntapaikkojen tekniikasta on vanhaa ja säätömahdollisuudet ovat rajalliset eikä rakennuksien eri alueiden olosuhteita aina voida säätää erikseen. Evästyksessä mainitun jäähallin osalta oikealla lämpötilalla pyritään myös hallitsemaan hallin kosteusolosuhteita.

Jo vuoden 2022 puolella aloitettu ja kaudella 2023–2024 jatkettu kaupungin kiinteistöjen 'Astetta alemmas' -energiansäästökampanjan yhteydessä kiinteistöjen sisävalaistusta on uusittu ja iso osa loisteputkista on vaihdettu LED-valaistukseen. Kiinteistöjen ulkovalaistuksen osalta noin 90 % on vaihdettu LED-valaistukseen. Kaupungin koko katuvaloverkosto on vuosina 2021–2022 uusittu ja vaihdettu LED-valoiksi. Liikuntapaikkojen valaistus kuuluu liikuntatoimen vastuualueen alle, joten näihin liittyvät mahdolliset toimenpiteet kirjataan sivistystoimen päästövähennysohjelmaan, ei yhdyskuntatoimen ohjelmaan.

Kaupungin asiahallintajärjestelmästä tai kaupungin toimielinten kokouspöytäkirjoista ei ole löytynyt sellaista kaupunginvaltuuston kouluruokailuun liittyvää päätöstä, johon KH:n evästyksessä viitataan. Ruokailua varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa kehitetään yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja ruokapalveluista vastaavan tahon kanssa (ns. ruokaraadit). Oppilaille annetaan myös konkreettisia mahdollisuuksia esittää kehittämisehdotuksia ja osallistua ruokailuhetkien toteuttamiseen. Lopullinen vastuu mm. reseptiikan ja ruokalistojen kehittamisestä on kuitenkin kaupungin ruokapalveluilla. Siinä työssä pohjaudutaan mm. kansallisiin ravitsemussuosituksiin sekä resurssiviisauden tiekartassa määriteltyihin tavoitteisiin.

Päästövähennysohjelmassa 2024 on käytetty yleiskieltä kuvaamaan tavoitteita, mutta siinä sekä resurssiviisauden tiekartassa on myös käytetty sellaista esim. ruokailuun liittyvää terminologiaa, jota käytetään yleisesti mm. Ruokaviraston, LUKEn, Sitran sekä VTT:n julkaisuissa. Päästövähennysohjelman kieli ja terminologia käydään kuitenkin läpi evästyksen mukaisesti.

Toimialojen vuosien 2020–2023 päästövähennysohjelmiin, jo toteutettuihin päästövähennystoimenpiteisiin sekä kaupungin ilmastotyön rakenteeseen voi tutustua tarkemmin osoitteessa www.hiilineutraaligrani.fi

Todettakoon lopuksi, että KH:n evästyksessä mainitaan myös poistettavaksi kaavoitussuunnitelmasta Akatemiantien ja Pujottelukujan tontit. Tätä muutosta ei kuitenkaan ole nähty tarkoituksenmukaiseksi, sillä kohteet sisältyvät kaupunginvaltuuston hyväksymään Maankäytön ja asumisen kehityskuvaan mahdollisina uusina kaavoitettavina pientalotontteina, joista kaupunki voisi saada myyntituloja. Näiden kohteiden kaavoituksen käynnistämisen päätös tuodaan joka tapauksessa aikanaan KH:n päätöksentekoon omana asianaan, eikä niiden valmistelua muutenkaan ole resurssisyistä mahdollista käynnistää useaan vuoteen (sijainti kaavoitusohjelman ”viimeisessä” korissa).

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta hyväksyy yhdyskuntatoimen talouden käyttösuunnitelman vuodelle 2024 sekä lähettää sen edelleen KH:n ja rahatoimen tiedoksi.

.....

Yhdyskuntatoimen johtaja esitteli päivitettyä päästövähennusohjelmaa. Keskustelun aikana tehtiin alla selostetut vastaesitykset teeman Kestävä ruokakulttuuri osalle. Niiden numerointi viittaa sähköisen äänestysjärjestelmän numerointiin (3.1–3.3).

- 3.1 Vpj Villa teki seuraavanlaisen jäsen Tupamäen kannattaman vastaesityksen: ” Poistetaan rivi yksi ruokahävikkivaakojen lisäys, sillä ne lisäävät nuorten syömishäiriöitä.”
- 3.2 Jäsen Tupamäki teki seuraavanlaisen vpj Villan ja jäsen Huttusen kannattaman vastaesityksen: ” Poistetaan päästönvähennysohjelmasta rivi, joka koskee asiaa "Kasvisruokapäiviä lisätään nykyisestä 1 pv / vko -> 2 pv/vko syyslukukauden-24 alusta alkaen. 6 vkon kiertävän ruokalistan tarjonnasta ~20 % on kokonaan vegaanista.”
- 3.3 Jäsen Tupamäki teki seuraavanlaisen vpj Villan ja jäsen Huttusen kannattaman vastaesityksen: ”Poistetaan päästönvähennysohjelmasta rivi, joka koskee asiaa "Valmistellaan kaupungin omien tuottamien tilaustarjoilujen tarjonta niin, että vuoden 2025 alusta alkaen kaupungin tilaisuuksissa tarjoillaan pääsääntöisesti kasvisruokaa, ja / tai vastuullisesti pyydettyä lähikalaa. Punaista lihaa ei tarjoilla. Kahvimaitona aina kaura/-kasvimaitoa.”

Koska esitykset eivät saaneet valiokunnan yksimielistä kannatusta puheenjohtaja esitti näistä äänestettävän niiden esittämisjärjestyksessä siten, että pohjaehdotusta kannattavat äänestävät ”jaa” ja vastaehdotusta kannattavat äänestävät ”ei”. Kaikissa äänestyksissä jäsen Limnellin ääni kirjattiin erikseen pöytäkirjaan hänen kokouksessa ilmoittamansa äänestysvalinnan mukaisesti. Hänen äänensä ei siis näkynyt sähköisessä äänestysjärjestelmässä missään äänestyksistä.

Ensimmäiseksi äänestettiin vpj Villan ja pohjaehdotuksen välillä siten, että ne jotka ovat pohjaehdotuksen kannalla äänestävät "jaa" ja vpj Villan vastaesitystä kannattavat äänestävät "ei". Pohjaehdotus voitti äänin 5-4 (Villa, Tupamäki, Myllymäki, Limnell).

Seuraavaksi äänestettiin jäsen Tupamäen esittämän vastaesityksen (3.2) ja pohjaehdotuksen välillä siten että ne jotka ovat pohjaehdotuksen kannalla äänestävät "jaa" ja jäsen Tupamäen esitystä kannattavat äänestävät "ei." Jäsen Tupamäen esitys voitti äänin 6-3 (Saarela, Waselius, Limnell).

Viimeiseksi äänestettiin jäsen Tupamäen esittämän vastaesityksen (3.3) ja pohjaesityksen välillä siten, että ne jotka ovat pohjaesityksen kannalla äänestävät "jaa" ja jäsen Tupamäen vastaesitystä kannattavat äänestävät "ei". Jäsen Tupamäen esitys voitti äänin 7-2 (Saarela, Waselius).

Jäsen Waselius ilmoitti jättävänsä eriävän mielipiteen kohtien 3.2 ja 3.3 osalle.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi yhdyskuntatoimen talouden käyttösuunnitelman vuodelle 2024 sekä lähettää sen edelleen KH:n ja rahatoimen tiedoksi muutoksella, että poistetaan päästövähennysohjelmasta teemasta "Kestävä ruokakulttuuri" rivit 2 ja 5: "Kasvisruokapäiviä lisätään nykyisestä 1 pv / vko -> 2 pv/vko syyslukukauden-24 alusta alkaen. 6 vkon kiertävän ruokalistan tarjonnasta ~20 % on kokonaan vegaanista" ja "Valmistellaan kaupungin omien tuottamien tilaustarjoilujen tarjonta niin, että vuoden 2025 alusta alkaen kaupungin tilaisuuksissa tarjoillaan pääsääntöisesti kasvisruokaa, ja / tai vastuullisesti pyydettyä lähikalaa. Punaista lihaa ei tarjoilla. Kahvimaitona aina kaura/-kasvimaitoa."

Jäsen Waselius jätti päätökseen eriävän mielipiteen (liite).

Oheismateriaali:

Päästövähennysohjelma (päivitetty)

Liite:

Jäsen Waseliuksen eriävä mielipide

Jakelu:

Kaupunginhallitus